

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет іноземної філології

*До 300-річчя з Дня народження
Григорія Савича Сковороди*

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

**Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти
факультету іноземної філології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Випуск 4

Електронне видання

Харків – 2022

УДК 81'243
ББК 81.2
А 43

Редакційна колегія:

Подуфалова Т. В., канд. філол. наук, доцент, доц. каф. практики англ. усного і писемного мовлення, координатор з наук. роботи ф-ту іноземної філології (**головний редактор**); **Невська Ю. В.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. фонетики і граматики (**заст. головного редактора, відп. секретар**); **Князь Г. О.**, канд. філол. наук, доцент, декан ф-ту іноземної філології; **Кононова Ж. О.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. філології; **Кошечкіна Т. М.**, канд. пед. наук, доцент, доц. каф. нім. і романської філології; **Левченко Я. Е.**, докт. пед. наук, професор, проф. каф. англ. філології; **Перевозчикова К. А.**, голова СНТ ф-ту іноземної філології.

А 43 Актуальні проблеми іноземної філології і лінгводидактики [Електронне видання]: Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Вип. 4. 359 с.

У збірнику представлено наукові статті здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам іноземної філології та методики навчання іноземних мов.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів філологічних факультетів закладів вищої освіти.

УДК 81'243
ББК 81.2

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 11 від 16.11.2022 р.)

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2022

<i>Демченко Ксенія</i> . Художня своєрідність казок Еліонор Фардзон	85
<i>Добрянська Юлія</i> . Аспекти порівнянь жанру “CHICK LIT”	87
<i>Дорофейчик Вікторія</i> . Алюзія в англomовному медійному дискурсі	90
<i>Єнгібарян Людмила</i> . Сленгізми як лексичний засіб вираження емоцій в англійській мові	93
<i>Жадан Анжеліка</i> . Інтертекстуальність як ознака елітарної мовної особистості: алгоритм дослідження	96
<i>Жучкова Софія</i> . Відтворення міфологічного часопростору в романі Ніла Геймана «Книга кладовища»	99
<i>Запорожська Дар'я</i> . Стилiстичні засоби вираження «чорного гумору» в оповіданнях Стівена Лікока	102
<i>Зеленська Катерина</i> . Дидактичний інструментарій формування лексичної компетентності учнів старшої школи	107
<i>Зіньковська Владислава</i> . Вербально-семантичний рівень мовної особистості персонажа-вчителя (на матеріалі кінострічки «Тріумф: історія Рона Кларка»)	112
<i>Зоріна Дар'я</i> . Просторова організація роману Н. Геймана «Небудь-де»	119
<i>Ісаєнко Владислава</i> . Фразеологічна репрезентація образу суб'єкту неуспішної діяльності в англійській мові	121
<i>Кабачька Олена</i> . Вербалізація концептуальної метафори бажання в сучасних англomовних піснях	125
<i>Калініна Дар'я</i> . Структура часових маркерів у романі Халіда Госейні «І гори відповіли луною»	129
<i>Килипко Дмитро</i> . Художня концепція світу у творчості Ієна Мак'юена	132
<i>Кисляк Анастасія</i> . Комунікативні тактики автора в романі-антиутопії «451° за Фаренгейтом»	136
<i>Климець Ірина</i> . Символізм простору в автобіографічній повісті Джанет Вінтерсон «Крім апельсинів, є й інші фрукти» (“Oranges Are not the Only Fruit”)	139
<i>Ковальова Василина</i> . Риси поетики магічного реалізму роману С. Рушді «Опівнічні діти»	143
<i>Козакова Марія</i> . Національно-культурні особливості фразеологічних одиниць із компонентом-назвою предметів побуту в англійській та українській мовах	147
<i>Козуб Наталія</i> . Образ дороги в повісті «Кораліна» Н. Геймана	151
<i>Колесникова Ярославна</i> . Стилiстичні особливості використання професійної лексики в романі Маркуса Ортса «Lehrerzimmer»	154

розвитку сучасної епохи. Основою циркулярного дискурсу є інтертекстуальне злиття традиційної казки та дискурсу жіночої фантастики в реальному та віртуальному просторах масової культури.

Література

1. Прокудина О.Н. Гендерный дискурс-анализ речевых стратегий женской языковой личности: на материале русской и английской диалогической речи: автореф. дис. ... канд. филол. Кемерово, 2002. С. 4–8.
2. Ремаева Ю.Г. Постфеминистская проза Британии на рубеже XX – XXI вв. (феномен «чиклит»): автореф. дис. ... канд. филол. наук. Н. Новгород, 2007. 21 с.
3. Mabry, R.A. About a Girl: Female Subjectivity and Sexuality in Contemporary «Chick» Culture. Chick Lit: The New Woman's Fiction. New York: Routledge, 2006. P. 204 – 206.
4. Mazza, C. Chick Lit: Postfeminist Fiction. Ill.: FC2, 1995. 205 p.
5. Memmot, C. Chick lit, for better or worse, is here to stay [E-resource]. URL: http://usatoday30.usatoday.com/life/books/news/2006-06-20-chick-lit_x.htm (accessed 08.06.2022).

АЛЮЗИЯ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Вікторія ДОРОФЕЙЧИК

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент В. А. Борисов

У статті йдеться про інтертекстуальні зв'язки у сучасному англомовному медійному дискурсі, зокрема про алюзію як один із основних інтертекстуальних засобів. Прокоментовано типи алюзії, визначено її функції та роль у медійному текстотворенні.

Ключові слова: медійний дискурс, інтертекстуальність, інтертекстуальний засіб, алюзія.

The article deals with intertextual connections in modern English media discourse, in particular with allusion as one of the main intertextual means. The types of allusion are commented on, its functions and role in media text creation are defined.

Key words: media discourse, intertextuality, intertextual means, allusion.

Інтертекстуальність є ознакою будь-якого дискурсу, текстуальним вираженням якої є співіснування в одному тексті елементів двох або більше текстів, тобто інтертекстуальність — це спосіб передачі чужої думки у вигляді цитат, алюзій, перифразів. Ці інтертекстуальні засоби базуються на основі спільного фонового знання автора та читача.

Над теорією інтертекстуальності працювали такі східнослов'янські й закордонні філологи, як Р. Барт, М. Грессе, Ж. Дерріда, Ю. Кристева, М. Фуко (культурологічний підхід); І. Гальперін, В. Дресслер, Ж. Женетт, І. Ільїн, М. Ріффатер, В. Руднев, Н. Фатєєва (формальний підхід); В. Красних, О. Кубрякова, І. Смирнов (дискурсивний підхід).

Засоби інтертекстуальності визначають багаторівневу побудову текстів. Апелювання до інтертекстем різного характеру надає більшій ваги й переконливості тексту, сприяє діалогізації дискурсу. Отже, інтертекстуальність вимагає детального вивчення, дослідження потребують структурні, семантичні й генетичні ознаки інтертекстуальних включень у сучасному англомовному медійному дискурсі.

Алюзії — це інтертекстеми, що полягають у запозиченні певних елементів тексту-донора, за якими можна впізнати і відновити цілий текст [2]. Найчастіше алюзія не має графічного позначення, оскільки й так має бути впізнавана у тексті, але інколи автори виділяють її лапками для того, щоб надати їй ще більшій виразності, наприклад, алюзія у заголовку *Britain's «vainest man» is no model for manliness*. Тим, хто любить читати про моду відомо, що найбільш марнославним і показним хлопцем називають британця Мета Данфорда.

See Naples and die (*Guardian food editor Matthew Fort embarks on a feeding frenzy that takes in everything from coffee to ice cream*). Алюзія до відомого вислову Й. В. фон Гете «See Naples and die», що означав «насолодися красою й пишністю Неаполя, а тоді можна і померти». Автор статті своєю алюзією застерігає туристів бути обережними із кількістю їжі у Неаполі, різноманіття якої там вражає. Таким чином, простежується невелика іронія щодо краси та величі Неаполя, ніби не тільки вони приваблюють туристів.

У назві статті *«For peat's sake: Scotland in a glass»* автор наводить алюзію до «For Pete's sake!», вказуючи цим важливість торфу для виробництва шотландського віскі, підносячи його таким чином до рівня Бога, тобто інтертекст виконує, на нашу думку, функцію підвищення гостроти проблеми. Окрім цього, алюзія надає яскравості заголовку, тим самим приваблюючи читача.

«My crown of thorns» (*The history of the dome was beset by ministers who got involved, pushy sponsors and inept designers*) – алюзія у заголовку до розп'яття Христа, використана автором з метою приваблення читача та підсилення експресивного складника.

Таким чином, алюзія має бути лише натяком на текст-донор і базуватися на фонових знаннях автора й читача. Обов'язковою умовою існування алюзії в тексті є наявність у ньому елементів «чужого» тексту, проте це має бути лише натяк, а не цитування.

За структурно-синтаксичними й семантико-стилістичними ознаками алюзії поділяються на власне алюзії та трансформації [4, с. 132]. Інтертекстуальність власне алюзій ґрунтується на ключових словах, за якими можна відновити весь текст. Власне алюзія — лише натяк на прототекст, тому інколи виникають складнощі з його ідентифікуванням.

Трансформації ніби відкривають «нове у старому» і полягають у відтворенні мовною особистістю частини тексту або всього тексту у своєму дискурсі у свідомо зміненому вигляді.

Trouble ahead if our hurdles do a Garbo. – Г. Гарбо – відома шведська актриса, яка прославилася завдяки одній репліці «I want to be alone» (фільм *Grand*

Hotel, 1932). Такою алюзією автор підсилює експресивний складник та поглиблює знання читача, оскільки сучасна молодь навряд чи знає Грету Гарбо.

If someone told you there was a dinosaur called Pinocchio Rex, you'd probably think they were fibbing... But scientists have just found the -skeleton of a long-nosed cousin of the Tyrannosaurus Rex - and named it after the animated film character. Динозавра назвали Піноккіо Рекс через довгий ніс усім відомого хлопчика із однойменної казки.

Таким чином, трансформації — це вислови, змінені відповідно до функціональних потреб, які добре відомі читачам. Саме невідповідність джерелу і є основною ознакою трансформацій. На думку Г. Крейдліна, нові асоціації повинні накладатися на старі й переплітатися з ними.

The US-based Human Rights Campaign, which promotes lesbian, gay, bisexual and transgender equality, condemned the changes as "draconian" saying the death penalty for gay sex. Навіть школяр знає, що таке «draconian law», у статті ж ми зустрічаємо трансформацію ідіоми у «draconian changes», таким чином автор надає реченню більшої емоційності.

Отже, запозичення елементів алюзії відбувається вибірково, але так, щоб читач міг підсвідомо «відгатати» текст-донор. В англomовній пресі алюзії дуже рідко позначаються на письмі графічно, адже вони й так впізнавані. У статтях вони виконують різні функції: привернення уваги читача, надання виразності заголовку статті, підсилення гостроти проблеми, функцію іронії, поглиблення знань читача, підсилення експресивної складової.

Література

1. Переломова О. Інтертекстуальність як системо твірна текстово-дискурсивна категорія. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2008. 34. С. 94–102.
2. Рябініна О. К. Інтертекстуальність у дискурсі сучасної української преси: лінгвістичний аспект. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008.
3. Тютенко А. Кореляція вживання інтертекстів-алюзій в журнальній та газетній статті із стилістичними та комунікативними особливостями жанру (на матеріалі німецької преси). *Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення*. Харків: Константа, 1996. 187-189.
4. Фатеева Н. Контрапункт интертекстуальности, или интертекст в мире текстов. Москва: Агар, 2000.